

NVE
v/ Tord Solvang
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Stord 21.09.2018
Dykkar ref.
Vår ref. 139320/2
Arkivnr.
Saksbehandler Magne Andresen
Sider 7

SKLs kommentarer til høringsuttalelser til flytting av inntak, Onarheim kraftverk.

SKL sendte søknad på Onarheim kraftverk til NVE i august 2017. Det kom 14 høringsuttalelser, som SKL har kommentert til NVE. Flere av høringsuttalelsene pekte på Bremstølen som et viktig turmål og i kommentaren lanserte SKL en mulighet for å plassere inntaket noe lenger ned i elven for å ta bort alle inngrep fra turmålet Bremstølen og for å redusere berørt elvestrekning. NVE holdt befarng 28. juni, der alternativ inntaksplassering ble befart. Beskrivelse av alternativt inntak ble sendt på høring av NVE i begynnelsen av august 2018, og pr. i dag er SKL kjent med fem høringsuttalelser til denne:

- Hordaland Fylkeskommune
- Fylkesmannen i Hordaland
- Kvinnherad Turlag, Bergen og Hordaland Turlag, Norges Naturvernforbund Kvinnherad, Kvinnherad Raudt, Kvinnherad SV, Kvinnherad Venstre og Kvinnherad MDG
- Sportsfiskaren Kvinnherad
- Forum for natur og friluftsliv Hordaland (FNF Hordaland)

Hordaland Fylkeskommune

Hordaland fylkeskommune har ingen kommentarer til alternativ inntaksplassering. For øvrig vises det til opprinnelig høringsuttale.

SKL har kommentert opprinnelig høringsuttalelse tidligere og har ingen tilleggskommentarer.

Fylkesmannen i Hordaland.

Fylkesmannen i Hordaland uttaler at «*justerte utbyggingsplanar kan isolert sett vurderast å vere mindre konfliktfylte enn opphavlege planar*». Det sies også at «*Området er lett tilegjenlegeleg for ulike grupper i befolkninga, og har gode kvalitetar for eit variert friluftsliv*». Konklusjonen er at ei utbygging er i konflikt med dette, og fylkesmannen opprettholder sitt standpunkt om å fraråde utbygging.

SKL registrerer at fylkesmannen mener at alternativ inntaksplassering, som er temaet i denne tilleggshøringen, gir mindre konflikt og dermed styrker prosjektet.

SKL er videre enig med fylkesmannen at området er lett tilgjengelig for ulike grupper i befolkningen og at det har gode kvaliteter for et variert friluftsliv. SKL mener imidlertid at tiltaket ikke påvirker disse forholdene i vesentlig negativ grad.

Tilgjengelighet

I anleggsfasen vil det kunne være noen begrensninger på ferdsel på nordsiden av Hellandselven i forbindelse med etablering av rørgaten, men som poengtert av lokale turinteresser under befaringen er det stien på sørsiden av elven som er den mest brukte. Tilkomsten til Bremstølen og fjellområdet for øvrig vil derfor være god også i anleggsfasen. I driftsfasen vil rørtraséen bli revegetert og tilkomsten bli som i dag også på nordsiden av elven.

Utøvelse av variert friluftsliv.

SKL mener at et variert friluftsliv i området i liten grad er koblet opp mot en spesifikk vannføring i Hellandselva på berørt strekning. Nedbørsfeltet oppstrøms Bremstølen består i hovedsak av bart snaufjell og det er derfor store og hurtige variasjoner i vannføringen i Hellandselva. Slik vil det fortsatt være. SKL mener foreslått minstevannføring sammen med overløp ivaretar landskapsopplevelsen, og friluftsoopplevelsen. Begge turstiene opp til Bremstølen ligger i all hovedsak i skogsterreng der en har lite kontakt med elven. Fra Bremstølen og videre innover/oppover i turnettet er en utenfor tiltakets influensområde.

Ved å flytte inntaket blir ikke turmålet Bremstølen berørt i det hele tatt.

Kvinnherad Turlag med fler.

Høringsuttalelsen kommenterer alternativt inntak, men kommer også med fler innspill som går på prosjektet generelt. SKL kommenterer her primært forhold knyttet til alternativt inntak, og viser for øvrig til våre tidligere innsendte kommentarer.

Ein utbygd region

Det kommenteres at over 90% av vassdragene i Kvinnherad kommune er berørt av utbygging, og utbygging av enda en elv vil derfor gi en stor samlet belastning.

SKL kjenner ikke til hvordan prosentsatsen er beregnet, men vil minne om at Hellandselva i dag er berørt av utbygging og derfor må antas å inngå i prosentsatsen. At Hellandselva i dag havner i kategorien utbygd vassdrag og samtidig er et mye brukt turmål illustrerer at utbygde vassdrag kan gi gode friluftsoopplevelser.

Ved å flytte inntaket som foreslått vil området fra Bremstølen og oppover ikke bli berørt av tiltaket. Hele tiltaket ligger i skogsområde og vil være lite synlig, slik at friluftsointeressene i området blir lite berørt.

Hellandselva som landemerke

Det er lagt ved tre bilder i høringsuttalelsen som viser Hellandselva sett fra avstand, og det argumenteres implisitt for at Hellandselva vil forsvinne som landemerke ved en utbygging.

Flyttingen av inntaket om lag 200m ned i elven i forhold til beskrevet i søknaden bidrar til at en vesentlig del av den delen av elven som er synlig på avstand forblir urørt av tiltaket. Konsekvensen på landskapsopplevelsen reduseres.

Hellandselva ligger i en region med mye og variert nedbør. Nedbørsfeltet består av mye bart fjell, som gir store og raske variasjoner i vannføring.

SKL mener bildene i høringsuttalelsen på en god måte viser dagens variasjon i vannføring i Hellandselva. Elven går fra å være en hvit elv til å være tilnærmet tørr. Begge deler er naturlige forhold i Hellandselva i dag, og disse variasjonene vil fortsatt kjennetegne elva. Vannføringen vil fortsatt variere mellom dager, sesonger og år.

SKL mener Hellandselva ikke blir borte som landskapsbilde, selv med redusert vannføring.

Vi legger også ved bilder tatt av Hellandselven fra Husnesområdet i uke 27, uken etter befaringen. Bildene er tidligere sendt til NVEs saksbehandler.

Inngrep i landskapet

Høringsuttalelsen uttaler at «*sjølv om det alternative inntaket vil spare turmålet Bremstølen, vil inngrepet i naturen sett frå Husnes bli større*».

SKL kan ikke se at flytting av inntaket gir et større inngrep sett fra Husnes, og ser ikke at det er gitt noe begrunnelse for påstanden. SKL er uenig i påstanden, og mener tvert i mot at flyttingen er positiv sett fra Husnes.

Det trekkes frem at rydding av skog vil danne et sår i landskapet. Dette stemmer for anleggsfasen, men arealene vil deretter bli revegetert og inngrepene vil da bli lite synlige. SKL er for øvrig kjent med at grunneierne vurderer å hente ut skog i området uavhengig av bygging av kraftverket.

Endret slukeevne

SKL åpner for å øke slukeevnen noe i forbindelse med at inntaket flyttes nedover. Redusert fallhøyde gir redusert energiproduksjon og ved å øke slukeevnen noe kan noe av denne reduksjonen hentes inn. SKL mener den foreslåtte beskjedne økningen gir økt energiproduksjon med liten negativ konsekvens.

SKL forstår høringsuttalelsen til å være kritisk til en slik økning. En slik endring gir noe mer vann i elva i tørre perioder og noe mindre i våte perioder. Det skyldes at økt slukeevne også øker aggregatets minste slukeevne. Det må derfor være mer vann i

elva før aggregatet kan starte. SKL mener dette er positivt da det er i de tørre periodene behovet for mer vann ventelig er størst.

Friluftsområde

Det påpekes at det ikke bare er Bremstølen, men også veien opp til Bremstølen som er et mye brukt friluftsområde, og at tiltaket derfor er negativt spesielt i anleggsfasen selv om inntaket flyttes.

Det står i høringsuttalen at det er stien på sørsiden som er den mest brukte opp til Bremstølen. Det er ikke planlagt noen inngrep på sørsiden av Hellandselven, slik at den mest brukte stien og områdene den går i vil være uberørt av tiltaket, både i anleggsfase og driftsfase. Turstien på nordsiden kan få begrensninger i tilgjengelighet i anleggsperioden.

Høringsuttalelsen har lagt ved et bilde fra stien på sørsiden (Stølsvegen), der stien går inntil elven. Bildet er også lagt ved opprinnelig høringsuttalelse. Det står at elva er en viktig del av turopplevelsen, og en mister dette også ved alternativ inntaksplassering. SKL mener foreslått minstevannføring samt overløp sikrer opplevelsen av elven, og at variasjonene i vannføring ikke vil bli større enn de er i dag. SKL er derfor uenig i at en mister turopplevelsen etter en utbygging.

På nordsiden av elven skal rørgaten graves ned, og SKL mener de varige inngrepene ved en nedgravd rørgate i et skogområde vil være små.

Turlaget uttaler at en flytting av inntaket ikke gir noen endring i deres vurdering av prosjektet.

SKL mener flyttingen gir en klar forbedring. Flytting av inntaket gjør at de som bruker den mest brukte stien (sørsiden) opp til Bremstølen ikke vil se noen tekniske installasjoner, verken på vei opp eller når de er ved turmålet Bremstølen. De som benytter den andre stien (nordsiden) vil heller ikke se tekniske inngrep, men vil i den første tiden etter anleggsfasen se rørtraséen før denne er revegetert. SKL mener dette er en klar forbedring for friluftinteressene i forhold til opprinnelig forslag.

Det sies i høringsuttalelsen at inntaket også etter flytting vil være synlig fra utkikkspunktet ved Bremstølen. Ut fra egne befaringer og bilder kan ikke SKL se at dette stemmer. Bremstølen og utsikten derfra er brukt som fotomotiv og delt i sosiale medier. SKL har gått gjennom en rekke bilder som er lagt ut på nett og i sosiale medier, og har ikke funnet bilder som er tatt så langt nede i elven at inntaket ville vært synlig. SKL mener derfor påstanden om at det alternative inntaket vil synes fra Bremstølen er feil.

Selv om inntaket plasseres så langt nede at det vil være lite synlig, er det viktig at utforming, materialvalg og gjennomføring av anleggsfasen planlegges slik at inngrepet blir så skånsomt som mulig. Dette blir ivaretatt i dialog med NVE gjennom godkjenning av detaljplaner.

Sportsfiskaren Kvinnherad

I sin første høringsuttale foreslo Sportsfiskaren Kvinnherad at inntaket skulle flyttes lenger ned i elven, for å ikke få inngrep ved Bremstølen. De er positive til alternativ inntaksplassering, men mener det burde vurderes å legge inntaket enda lenger ned. Det påpekes også at en eventuell konsesjon for Onarheimselva kraftverk ikke må åpne opp for videre utbygginger, og at tiltaket ikke må ha negativ effekt på INON.

Ved valg av alternativ inntaksplassering har SKL gjort vurderinger av landskap, energiproduksjon og økonomi og kommet frem til at foreslått plassering er det beste alternativet.

Som nevnt i våre forrige kommentarer er Svartavatnet som ligger oppstrøms bremstølen, regulert med 7 meter, og det er gitt konsesjon på å øke reguleringen til 22 meter. I forbindelse med den økte reguleringen må det etableres nye tekniske innretninger for å utnytte hele reguleringen. Det står også en sikringsbu i området. I Hellandselva er det i dag et mikrokraftverk, med rørgate lagt oppå terrenget. Området er derfor ikke inngrepsfri natur, og SKL mener det ikke vil bli reduksjon i INON-soner som følge av tiltaket.

FNF Hordaland

Det uttales at foreslått inntaksplassering synes å ha mindre konsekvens for friluftsliv og landskap. Til tross for dette konkluderes det med at flyttingen av inntaket ikke i vesentlig grad avbøter negative konsekvenser.

SKL registrerer at FNF Hordaland er enig i at en flytting av inntaket er positivt for landskaps og friluftslivsinteresser. SKL mener endret inntaksplassering i vesentlig grad avbøter negative konsekvenser. FNF Hordaland trekker i sin første høringsuttalelse frem at «Landskapsområdet ved Bremstøl ber ikkje preg av tekniske inngrep». De mener videre at inngrepet på grunn av dette «*vil bidra til å forringa naturkvalitetane ytterlegare og det urørte preget kring Bremstølen*». Det argumenteres med at etablering av inntak ved Bremstølen vil «*vera til vesentleg ulempe for friluftslivsinteressen*». De ber også NVE legge vekt på at de i tidligere forvaltningspraksis har vært varsomme med å tillate energitekniske inngrep i det nevnte området. SKL mener disse innvendingene imøtegår ved å flytte inntaket, og at løsningen er en vesentlig forbedring av prosjektet.

Oppsummering

SKL registrerer at både Fylkesmannen i Hordaland, fellesuttalelsen fra turinteresser og noen politiske parti i Kvinnherad og uttalelsen fra FNF Hordaland er negative til en utbygging, selv om inntaket flyttes. I forhold til uttalelsen underskrevet av enkelte lokale partigrupper i Kvinnherad, vil SKL minne om at et politisk flertall i Kvinnherad kommune har vedtatt støtte til prosjektet.

Når det gjelder alternativt inntak registrerer SKL at fylkesmannen og FNF Hordaland er enig i at endringen er en forbedring av prosjektet, Sportfiskaren Kvinnherad er positive, mens turlaget med fler mener det ikke utgjør noen forskjell.

Det er forholdet til friluftsliv og landskap som vektlegges i høringsuttalelsene. SKL anerkjenner områdets betydning for utøvelse av friluftsliv, med størst vekt på det lokale friluftslivet med sin nærhet til Husnes. SKL mener imidlertid at tiltaket i liten grad reduserer kvaliteten på eller tilgangen til dette friluftslivet, så vel i anleggsfasen som i driftsfasen. Tiltaket ligger i sin helhet i et skogområde og vil være lite synlig. Med alternativ inntaksplassering mener vi prosjektet er blitt bedre i forhold til turinteresser, og at området fortsatt vil være et attraktivt friluftsområde både lokalt og for tilreisende. Tiltaket vil ikke være synlig fra den mest brukte turstien eller fra turmålet Bremstølen. Landskapsopplevelsen blir ivaretatt både ved at inntaket er flyttet lenger ned og ved at elven også i dag har store variasjoner i vannføring.

SKL har lansert to alternative plasseringer av inntak. Den opprinnelige plasseringen kan kombineres med bedre tilrettelegging av turmålet Bremstølen, da i tett dialog med turinteressene. Alternativt kan inntaket legges lenger nede, slik at Bremstølen blir uberørt av inntaket. Ved flytting av inntaket har SKL åpnet opp for en liten økning av slukeevnen, for å redusere den negative effekten på energiproduksjonen som følge av flytting av inntaket. Som beskrevet i SKL sin omtale av alternativt inntak foreligger det dermed tre alternativer, der SKL vurderer alle alternativene som teknisk/økonomisk utbygbare.

Med hilsen
SUNNHORDLAND KRAFTLAG AS
Magne Andresen
Sign.